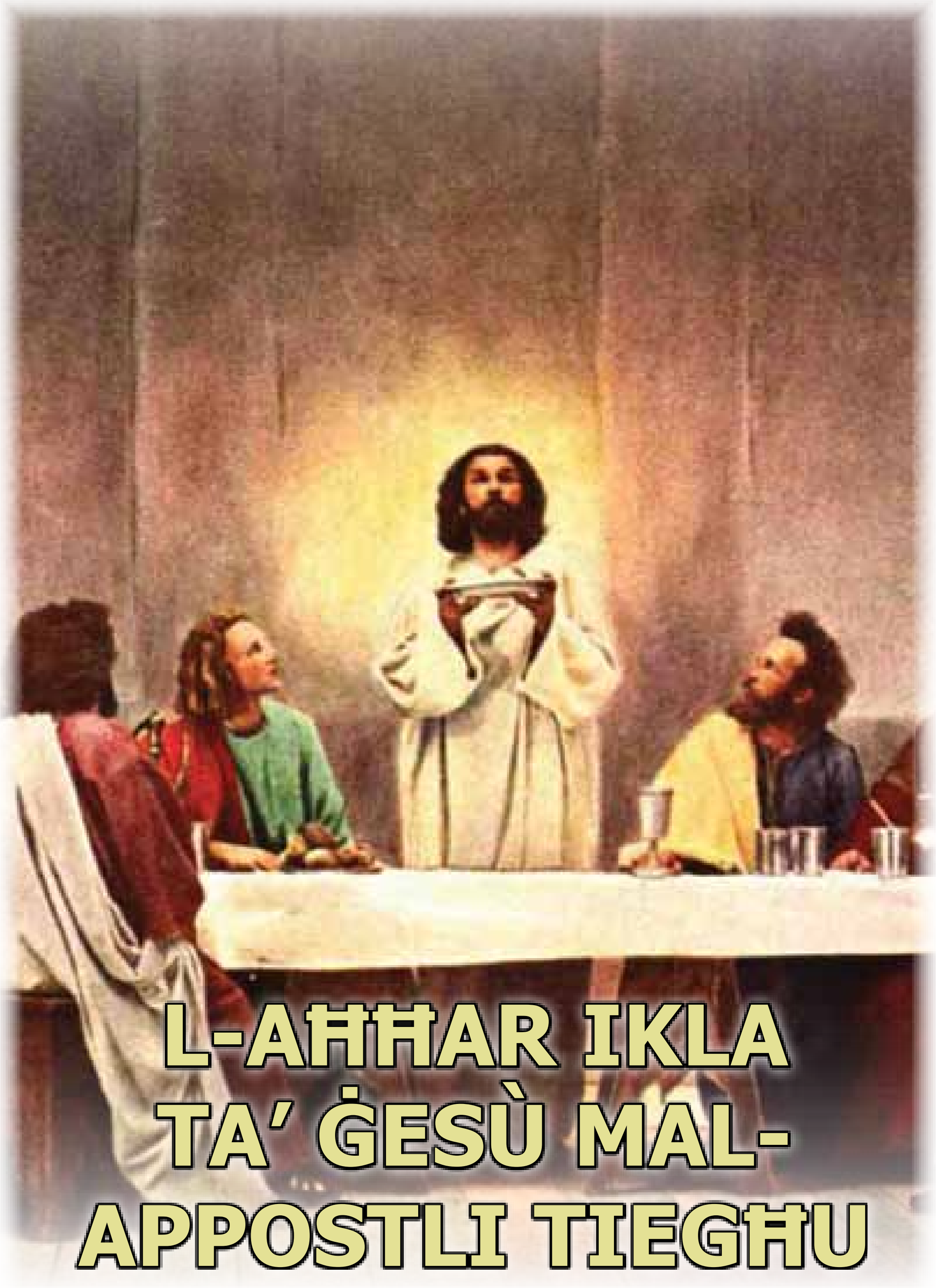

L-AĦĦAR IKLA TA’ ĠESÙ MAL-APPOSTLI TIEGĦU

Fr Charles Buttiġieġ

Il-Ġrajja tal-Eżodu

L-ikla tal-Għid tal-Lhud (kif naraw fil-ktieb tal-Eżodu kapitlu 12) kienet tfakkarhom fil-ġrajja memorabbli tal-imħabba infinita ta’ Alla li għaddihom mill-mogħdija tal-mewt għall-ħajja (bil-lhudi l-kelma ‘għid’ hija ‘pesaħ’ li tfisser ‘passaġġ’; għalhekk il-kliem: ‘paskwali’,

‘passover’). Ilkoll nafu kemm l-poplu ta’ Alla kien qed ibati ġewwa l-Eġittu u għalhekk Alla kien sejjaħ proprju lil Mose` biex joħroġ dan il-poplu minn dan il-jasar. Naraw però ir-resistenza tal-Fargħun tal-Eġittu. Alla għalhekk jibgħat l-għaxar kastigi fuq l-Eġittu: l-ilma jsir demm, iż-żrinġijiet; in-nemus; id-dubbien; il-pesta; l-infafet; is-silġ; il-ġradijiet; id-dlam u l-aħħar wieħed il-kbir, il-mewt tal-iben il-kbir fid-djar tal-Eġizzjani. Huwa f’dan il-kuntest ta’ din il-ġrajja li l-anġlu tal-mewt ‘jaqbeż’ (pass-over) id-djar fejn kien hemm il-Lhud u jsalva lit-tfal tagħhom u joqtol it-tfal tal-Eġizzjani fosthom it-tifel il-kbir tal-fargħun, u b’hekk wassal lil dan ta’ l-aħħar sabiex iħalli lil-Lhud jitilqu minn pajjiżu.

Però f’dik il-lejla qabel ma kien se jiġi l-anġlu tal-mewt, il-Lhud fuq ordni ta’ Alla, riedu jagħmlu ikla u riedhom jagħmluha u jfakkruha bħala l-ġrajja ta’ ħelsien tagħhom, kull sena matul il-lejl ta’ bejn l-14 u l-15 tax-xahar ta’ Abib, li hu Marzu u April tagħna (beda mbagħad jissejjaħ bl-isem Babilonjiż ta’ Nisan). Kull familja kellha tipprepara għall-ħaruf sa minn ħamest ijiem qabel. Fejn kien hemm familji żgħar setgħu jingħaqdu ma’ xulxin għal din l-ikla tal-ħaruf; bejn wieħed u ieħor, ħaruf wieħed kien iservi għal għaxar persuni.

Il-ħaruf kien ikun bla difett, u ta’ madwar sena. Imbagħad kien jinqatel fl-erbatax tax-xahar bejn wara nofsinnhar u filgħaxija, fejn ma tinkisirlu

ebda għadma u kienu jiskarnawh u ma jħallulux demm ġo fih għax huma ma setgħux jieklu laħam bid-demm. Id-demm kien xi ħaġa sagra ta’ Alla, kien fih il-ħajja u jagħti l-ħajja lill-ġisem. Naturalment assolutament ma setgħux jixorbu d-demm (ara Ġenesi 9:4).

Dak in-nhar tal-Eżodu, mid-demm tal-ħaruf, il-Lhud lesti biex jitilqu mill-Eġittu, ċappsu bis-suf jew bil-pjanta tal-issopu l-ġnub u l-blata tal-bibien tad-djar tagħhom ħalli x’ħin jgħaddi l-anġlu tal-mewt u jara l-blajjet imċappsin bid-demm ma jidħolx fid-dar biex jagħmel ħerba. Il-laħam tal-ħaruf kienu kiluh mixwi, kielu l-ħobż bla ħmira għax ma kellhomx ċans joqogħdu jistennew l-għaġna tikber kieku kellha l-ħmira; mela kielu ħobż ażżmu (għalhekk biex nifthiemu kielu ħobż ċatt, ħobż forma ta’ ftajjar; l-ostja tagħna, bil-forma tagħha ċatta trid turi din il-forma) u

ħaxix morr biex ifakkarhom fit-tbatijiet li għaddew minnhom.

Ġesù iħejji 'Ikla' mal-Appostli

F'Lq 22:7-14, naraw lil Ġesu` jordna lil Pietru u Ġwanni sabiex jippreparaw għall-ikla tal-Għid. Kellhom għalhekk isibu post ġewwa Ġerusalemm biex jagħmlu din l-ikla, u din kienet biċċa xogħol iebsa meta nimmaġinaw li f'Ġerusalemm fl-Għid fi żmien Ġesù, kien ikun hemm madwar 200,000 elf persuna b'kalkolu li kien jinqatel mal-20,000 elf ħaruf, li jfisser li kienet issir 20,000 elf ikla ġewwa Ġerusalem. Huma għalhekk sabu kif naraw f'Lq 22:12-13, kamra kbira (u mhux dar) mgħammra b'kollox. Mill-kliem ta' Ġesù li jgħid lil Pietru u lil Ġwanni: "Morru ħejjulna l-ikla tal-Għid ħalli nieklu l-ħaruf", juri li bħal donnu Ġesù kien diġa` qed jindika lilu nnifsu bħall-ħaruf, hu nnifsu bħala l-ħaruf il-ġdid u mhux id-daqsxejn ta' ħaruf żgħir. Importanti ta' min isemmi hawnhekk li l-post tal-ikla, kien jkun nadif, mingħajr ħmieġ, il-post isir qisu d-dar ta' Alla u dawk kollha li jipparteċipaw kienu jilbsu d-dinijità ta' saċerdoti. (Għalhekk wieħed jista' jifhem l-indafa u l-ħasil fid-djar tagħna li jsir qabel it-tberik tal-Għid meta jiġi l-Arċipriet jew il-kappillan ibierek id-djar).

L-Aħħar Ċena tal-Mulej

L-aħħar cena kien il-mument fejn Ġesù waqqaf żewġ sagramenti importanti: l-Ewkaristija u s-Sacerdozju. Ġesù infatti wera xewqa kbira li jagħmel din l-ikla mal-appostli kif naraw f'Lq 22:15: "Kelli xewqa kbira li nagħmel din l-ikla tal-Għid magħkom qabel ma nbati!". Kienet mela l-ikla tal-Għid tal-Lhud kif juruna San Mattew, San Mark u San Luqa, fejn Ġesù huwa l-ħaruf il-ġdid. Ġesù issa jieħu post tal-ħaruf kif jurina biċ-ċar iktar San Ġwann fil-vanġelu tiegħu, fejn Ġesù jinqatel fuq is-salib x'ħin kienu qegħdin jinqatlu l-ħrief għall-ikla tal-Għid tal-Lhud.
L-ikla kienet tibda b'talba u jixorbu l-ewwel tazza tal-inbid bħala bidu. Interessanti kienu jixorbu erba' tazzi inbid waqt l-ikla u jieklu tliet darbiet mill-ħobż ażżmu. Dan il-Lhud jagħmluh għaliex fl-Eżodu 6:7 insibu erba' azzonijiet li għamel Alla biex ħeles lill-poplu: "Jiena noħroġkom, jien neħliskom, jiena nifdikom, jiena niġbidkom lejja biex tkunu tiegħi". Kien isir

imbagħad il-ħasil tal-idejn, li Ġesù bħala l-kap tal-mejda kif naraw f'Ġw 13, għamel il-ħasil tar-riġlejn. Ġesù qal il-kliem tal-konsagrazzjoni fuq it-tielet ħobż ażżmu: "Dan hu ġismi li jingħata għalikom" u fuq t-tielet tazza inbid (il-kalċi ta' radd il-ħajr, fejn seta` wieħed iżid xi ftit ilma): "dan il-kalci huwa l-Patt ġdid b'demmi, id-demm li jixxerred għalikom". Ġuda kien diġa` telaq hawnhekk u għalhekk ma kienx preżenti għat-twaqqif tal-ewkaristija. Ir-raba' kalci jidher li ma nxtorobx fl-aħħar ikla ta' Ġesù u dan jagħmel sens għaliex issa l-kalċi bid-demm ta' Kristu kellu jinxtorob u jixxerred fil-Ġetsemani, fil-Passjoni u fuq is-Salib.

Konklużjoni

L-aħħar ċena turi wkoll l-ewkaristija bħala servizz, li ssejħilna sabiex naqdu lil xulxin, bħala komunità li lesta taqdi lill-proxxmu. San Ġwann, isemmi fid-dettal il-mument sabiħ ta' Ġesù li jaħsel saqajn l-appostli qabel l-ikla (ara Ġw 13:4-5). Infatti l-Ewkaristija trid twassalna għad-djakonija u għall-karità biex tagħmel tassew sens fil-ħajja tagħna. Dan mela hu l-kobor tal-Ewkaristija, li Alla li ħalaq kollox jinżel fil-qalb tagħna u jsir parti minna u jnaddafna mid-dnub u mill-miżerja tagħna: "Araw il-Ħaruf ta' Alla, li jneħħi d-dnub tad-dinja" (Ġw 1:29). Henjin aħna tassew li dejjem inkunu mistiedna għal din il-Mejda tal-Ħaruf.

Biblijografija

Brown, R.E., The Gospel according to John, I, II, AB 29 – 29a, New York 1966.

Fausti, S., Una Comunita` legge il Vangelo di Luca, Bologna 2001.

Mc.BRIEN R.P., Catholicism, New York 1994.

Meynet, R., Jésus Passe. Testament, Jugement, Exécution et Résurrection du Seigneur Jésus dans les évangiles synoptiques, Rhétorique Biblique 3, Roma – Paris 1999.

TILLARD J.-M., Church of Churches. The Ecclesiology of Communion, Minnessota 1992.